

2. M. Ainscow. Learning from differences: a strategy for teacher development in respect to student diversity / K. Messiou, M. Ainscow, G. Echeita. – 2016. – p. 18.

3. Mihai A. The Right to Inclusive Education. Equal Opportunities for All / Adelina Mihai. // RSP. – 2017. – №54. – С. 125–134.

4. Rose A. The Principles of Universal Design for Learning implemented in a non-profit organization: The Discovery Center. / Albert Rose. – 2017. – С. 55.

6. United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities [Електронний ресурс]. – 2006. – Режим доступу до ресурсу:
http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convention_accessible_pdf.pdf .

Крентовська Н.В., студентка БП- 4 кафедри
Школа соціальної роботи, факультету соціальних наук і
соціальних технологій НаУКМА
nkrentovska@gmail.com
Науковий керівник: **Бойко О.М.**, к. пед. н.,
д-р філософії (PhD) з соціальної роботи
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
oksana.boyko@ukma.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СІМЕЙ ПІД ЧАС СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ КОМБАТАНТІВ

Після демобілізації комбатанти в процесі їх соціальної інтеграції, зокрема, повернення до родини, стикаються з

рядом викликів. Незважаючи на те, що у сім'ях військових, за результатами досліджень, спостерігається високий рівень згуртованості, існують проблеми, які можуть перешкоджати успішній соціальній інтеграції комбатантів [4].

Значна частина ветеранів, повертаючись до цивільного життя, мають труднощі, пов'язані з психосоціальним функціонуванням, психічним чи фізичним здоров'ям, що може впливати на функціонування сім'ї у різних проявах. Після мобілізації члени сім'ї вносять певні зміни у повсякденне життя, щоб замінити або перерозподілити ті обов'язки та ролі, які зазвичай виконував комбатант. Відповідно, після демобілізації члени сім'ї намагаються повернутися до тієї сімейної системи, яка існувала до військових подій, що може призвести до певних конфліктів [2, 3, 5].

Після повернення очікування, які мали члени сім'ї щодо подальших відносин, можуть не справдитись, адже звична сімейна комунікація була порушена. Водночас, деякі ролі певний час не виконувались, наприклад, роль батька або роль чоловіка, і тому комбатант може відчувати себе непотрібним та не бачити свого місця у вже налагодженій без нього сімейній системі [2, 3].

Повернувшись до цивільного життя, ветеран все ще може відчувати стрес, небезпеку та намагатись постійно контролювати своє середовище, що позначається на міжособистісних відносинах у сім'ї. Така поведінка може бути проявом посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Також може відбутись вторинна травматизація дружини, її ознаками є поява тривоги, стресу, депресії, ПТСР, спричинених тривожними детальними описами досвіду війни ветераном [1, 3, 5].

Окрім цього, у комбатантів з'являються проблеми з довірою, мотивацією, агресію та вживанням різних хімічних речовин, що також впливає на функціонування сім'ї. Знання щодо стратегій і втручань, які можуть полегшити напругу серед родичів ветеранів, виявляються обмеженими, тому члени сім'ї не знають, як себе поводити у різних ситуаціях, що також призводить до подальших непорозумінь [4, 5].

Отже, у процесі інтеграції члени сім'ї мають вирішувати безліч проблем, пов'язаних із змінами у відносинах внаслідок військової служби. Вони можуть стосуватись різних поведінкових проявів, які раніше не спостерігались, їх пояснюють стресом, тривогою і проблемами психічного здоров'я, перерозподілом ролей у сім'ї, а також зловживанням психоактивними речовинами.

Список використаних джерел

1. Grove J. Military Families' Reintegration and Resiliency: An Examination of Programs and Civilian Counselor Training [Електронний ресурс] / Jaime Grove. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://commons.lib.jmu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1006&context=edspec201019>.
2. Marek L. Coming home: the experiences and implication of reintegration for military families [Електронний ресурс] / L. Marek, L. Moore // Journal of Military, Veteran and Family Health. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://jmvfh.utpjournals.press/doi/abs/10.3138/jmvfh.3119>
3. Messecar D. Finding Their Way Back In: Family Reintegration Following Guard Deployment [Електронний ресурс] / Deborah C. Messecar // Military Medicine. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://academic.oup.com/milmed/article/182/suppl_1/266/4209388.
4. Perspectives of Family and Veterans on Family Programs to Support Reintegration of Returning Veterans With Posttraumatic Stress Disorder / [E. Fischer, M. Sherman, J. McSweeney та ін.]. // Psychological Services. – 2015. – С. 187–198.
5. Psychosocial function and health in veteran families [Електронний ресурс] / M.Jensen, K. Karmsteen, A. Klint Jorgensen, S. Voe Rayce // The Danish National Centre for Social Research. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://pure.sfi.dk/ws/files/292394/1537_Psychosocial_function_and_health_in_veteran_families.pdf.